

سؤالات امتحان نهایی درس: فارسی ۳	رشته: کلیه رشته ها	تاریخ امتحان: ۱۳۹۹/۰۶/۰۵	تعداد صفحه: ۴
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	نام و نام خانوادگی:	ساعت شروع: ۸ صبح	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان روزانه سراسر کشور در نوبت شهریور ماه سال ۱۳۹۹		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir	
ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)		
نمره			

بخش الزامی

دانش آموز عزیز، به سوالات ۱ تا ۲۷ جهت کسب (۱۶ نمره) پاسخ دهید.

قلمرو زبانی (۵/۵ نمره)

۱	معنی هریک از واژه های مشخص شده را بنویسید. الف) تخم خرمایی به تربیتش نخل باسق گشته ب) بخروش چو شرزه شیر ارغند ج) پروانه قوت از عشق آتش خورد. د) آسمان، تفرجگاه مردم کویر است.	۱
۰/۲۵	واژه «طاق» در جمله «دیوارهای کهن روم که هنوز طاق ضربی دروازه های آن باقی است» با همین واژه در کدام مصراع هم معنی است؟ الف) طاق پذیر است عشق، جفت نخواهد حریف ب) چون ابروی معشوقان با طاق و رواق است	۲
۰/۲۵	در بیت زیر، کدام واژه متضاد واژه «شاد» است؟ «چو بشنید خسرو، از آن شاد گشت روانش ز اندیشه آزاد گشت»	۳
۰/۵	املائی درست را از داخل کمانک انتخاب کنید. الف) می دانید که من بیش از همه (مُصر - مُسر) بودم در شنیدن حرفهای شما. ب) غرق غباریم و (قربت - غربت) با من بیا سمت باران	۴
۰/۲۵	در همه گزینه ها به جز گزینه نادرستی املائی دیده می شود. ۱) آخرین رمغ هایشان را در آخرین فشنگ هایشان می ریختند. ۲) آن شب نیز / صورت سرمای دی، بیداد ها می کرد. ۳) طاووس نیز چنین عذر آورد که من مرغی بهشتی ام. ۴) اما سیاوش که آذرم و حیا و پاکدامنی آموخته است، تن به گناه نمی سپارد.	۵
۰/۷۵	در گروه کلمه های زیر، سه مورد نادرستی املائی وجود دارد؛ درست هریک را بنویسید. حریوة خوب و پاک آیین - فخر و مباحات - طلائو پرشکوه - تمایل و خاسته - شرحه شرحه و پاره پاره - تماشا و نظاره	۶
۰/۲۵	فعل «ساخت»، در مصراع «نشد تنگ دل، جنگ آتش بساخت»، با همین واژه در کدام گزینه کاربرد معنایی یکسانی دارد؟ ۱) او در مراغه رصدخانه ای بزرگ ساخت. ۲) آن نامدار لشگری عظیم ساخت. ۳) استاد موسیقی، آهنگ زیبایی ساخت. ۴) او با ناملايمات زندگی ساخت.	۷
۰/۵	در نمونه های زیر، نوع وابسته و وابسته مشخص شده را بنویسید. الف) برنامه کدام سفر؟ ب) دوست بسیار مهربان	۸
۰/۷۵	با توجه به ابیات زیر، به پرسش ها پاسخ دهید. «سیاوش چنین گفت کای شهریار که دوزخ مرا زین سخن گشت خوار پر اندیشه شد جان کاووس کی ز فرزند و سودابه نیک پی» الف) کدام واژه در نقش منادا به کار رفته است؟ ب) کارکرد «را» در بیت اول چیست؟ ج) یک ترکیب اضافی در بیت دوم بیابید و بنویسید.	۹
ادامه سؤالات در صفحه دوم		

تعداد صفحه: ۴	تاریخ امتحان: ۱۳۹۹/۰۶/۰۵	رشته: کلیه رشته ها	سؤالات امتحان نهایی درس: فارسی ۳
مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	ساعت شروع: ۸ صبح	نام و نام خانوادگی:	پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه
مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir		دانش آموزان روزانه سراسر کشور در نوبت شهریور ماه سال ۱۳۹۹	

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
------	-------------------------	------

۱	<p>با توجه به نوشته زیر، به پرسش ها پاسخ دهید.</p> <p>«برف کوه هنوز آب نشده است. گل و گیاه، پشم گوسفندان را رنگین کرده است. نامه برادر با من همان کرد که شعر و چنگ رودکی با امیر سامانی.»</p> <p>الف) ساختار دستوری کدام جمله مطابق با الگوی « نهاد + مفعول + مسند + فعل » است؟</p> <p>ب) نوع « واو »، بین واژه های « شعر و چنگ » ربط است یا عطف؟</p> <p>ج) زمان فعل « نشده است » ماضی نقلی است یا التزامی؟ (د) در این عبارت، حذف فعل به قرینه لفظی است یا معنوی؟</p>	
---	---	--

قلمرو ادبی (۴ نمره)

۱/۵	<p>در بیت های زیر، جاهای خالی را با مضراع یا واژه های مناسب کامل کنید.</p> <p>الف) ای مهربان تر از برگ در بوسه های باران ب) حسن شهادت از همه حسنی فراتر است ج) اگر مستم اگر هوشیار</p> <p>به سوی تو بود روی سجودم</p>	۱۱
-----	---	----

۰/۲۵	<p>آرایه ذکر شده در مقابل همه ابیات، به جز گزینه درست است.</p> <p>۱) گفت مستی زان سبب افتان و خیزان می روی ۲) شانه می آید به کار زلف در آشفستگی ۳) چو خواهی که پیدا کنی گفت و گوی ۴) عاشق آن باشد که چون آتش بود</p> <p>گفت جرم راه رفتن نیست ره هموار نیست (حسن تعلیل) آشنایان را در ایام پریشانی بیرس (اسلوب معادله) بباید زدن سنگ را بر سبوی (کنایه) گرم رو سوزنده و سرکش بود (تشبیه)</p>	۱۲
------	--	----

۱	<p>در هریک از سروده های ستون اول، کدام یک از آرایه های ستون دوم دیده می شود؟ (یک بیت در ستون اول اضافی است)</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>ستون اول</th> <th>ستون دوم</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>۱ محرم این هوش جز بیهوش نیست / مر زبان را مشتری جز گوش نیست</td> <td>ایهام</td> </tr> <tr> <td>۲ بر لب آن چاه / سایه ای را دید / او شغاد آن نابردار بود / که درون چه نگه می کرد /</td> <td>اسلوب معادله</td> </tr> <tr> <td>۳ رخ شاه کاووس پر شرم دید / سخن گفتنش با پسر نرم دید</td> <td>حسن تعلیل</td> </tr> <tr> <td>۴ جامه ای کاو نشود غرقه به خون بهر وطن / بدر آن جامه که ننگ تن و کم از کفن است</td> <td>حسن آمیزی</td> </tr> <tr> <td>۵ تا چشم بشیر نبیندت روی / بنهفته به ابر چهر دلبند</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	ستون اول	ستون دوم	۱ محرم این هوش جز بیهوش نیست / مر زبان را مشتری جز گوش نیست	ایهام	۲ بر لب آن چاه / سایه ای را دید / او شغاد آن نابردار بود / که درون چه نگه می کرد /	اسلوب معادله	۳ رخ شاه کاووس پر شرم دید / سخن گفتنش با پسر نرم دید	حسن تعلیل	۴ جامه ای کاو نشود غرقه به خون بهر وطن / بدر آن جامه که ننگ تن و کم از کفن است	حسن آمیزی	۵ تا چشم بشیر نبیندت روی / بنهفته به ابر چهر دلبند		۱۳
ستون اول	ستون دوم													
۱ محرم این هوش جز بیهوش نیست / مر زبان را مشتری جز گوش نیست	ایهام													
۲ بر لب آن چاه / سایه ای را دید / او شغاد آن نابردار بود / که درون چه نگه می کرد /	اسلوب معادله													
۳ رخ شاه کاووس پر شرم دید / سخن گفتنش با پسر نرم دید	حسن تعلیل													
۴ جامه ای کاو نشود غرقه به خون بهر وطن / بدر آن جامه که ننگ تن و کم از کفن است	حسن آمیزی													
۵ تا چشم بشیر نبیندت روی / بنهفته به ابر چهر دلبند														

۰/۲۵	<p>در بیت زیر، «شب» نماد چه مفهومی است؟</p> <p>«آن جا در آن برزخ سرد در کوچه های غم و درد غیر از شب آیا چه می دید چشمان تار من و تو»</p>	۱۴
------	--	----

۰/۵	<p>در عبارت «بدان که از جمله نام های حسن یکی جمال است و یکی کمال» کدام واژه ها «سجع» دارند؟</p>	۱۵
-----	---	----

۰/۵	<p>نام پدیدآورنده هریک از آثار زیر را بنویسید.</p> <p>الف) در حیات کوچک پاییز در زندان : ب) تذکرة الأولیا :</p>	۱۶
-----	---	----

قلمرو فکری (۵/۶ نمره)

معنی هریک از موارد زیر را به نثر روان بنویسید.	
--	--

۱	هر نفسی که فرو می رود ممد حیات است و چون برمی آید، مفرح ذات	۱۷
---	---	----

ادامه سؤالات در صفحه سوم

سؤالات امتحان نهایی درس: فارسی ۳	رشته: کلیه رشته ها	تاریخ امتحان: ۱۳۹۹/۰۶/۰۵	تعداد صفحه: ۴
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	نام و نام خانوادگی:	ساعت شروع: ۸ صبح	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان روزانه سراسر کشور در نوبت شهریور ماه سال ۱۳۹۹			
مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir			

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
------	-------------------------	------

۱۸	هرکسی از ظنّ خود شد یار من / از درون من نجست اسرار من	۰/۵
۱۹	ور ایدون که زین کار هستم گناه / جهان آفرینم ندارد نگاه	۱
۲۰	آدمی به هر جا می رود گمان می کند به غایت القصوای مقصود خود رسیده است.	۰/۵
۲۱	وانیامد در جهان زین راه کس / نیست از فرسنگ آن آگاه کس	۰/۵

به پرسش های مربوط به درک مطلب پاسخ دهید.

۲۲	شاعر در بیت «گفت: دیناری بده پنهان و خود را وارهان / گفت: کار شرع کار درهم و دینار نیست» به کدام پدیده اجتماعی اشاره کرده است؟	۰/۲۵
۲۳	متن های زیر چه مفهوم مشترکی دارند؟ ❖ «من نمازم را وقتی می خوانم / که اذانش را باد گفته باشد سر گلدسته سرو» ❖ «صحرايي که حتی درختش، غارش، کوهش و سنگریزه اش آیات وحی را بر لب دارد.»	۰/۵
۲۴	کدام یک از ابیات زیر، به سخن مشهور، «کلُّ شیءٍ یَرْجِعُ إِلَى أَصْلِهِ» اشاره دارد؟ الف) کز نیستان تا مرا ببریده اند / در نفیرم مرد و زن نالیده اند ب) هر کسی کاو دور ماند از اصل خویش / باز جوید روزگار وصل خویش	۰/۲۵
۲۵	هر یک از ابیات زیر، کدام وادی از هفت وادی «منطق الطیر» را به یاد می آورد؟ الف) مرد حیران چون رسد این جایگاه / در تحیر مانده و گم کرده راه ب) هشت جنت نیز اینجا مرده ای / هفت دوزخ همچو یخ افسرده ای	۰/۵
۲۶	با توجه به ابیات زیر، به پرسش ها پاسخ دهید. «کس چون تو طریق پاکبازی نگرفت / با زخم نشان سرفرازی نگرفت زین پیش دلاورا، کسی چون تو شگفت / حیثیت مرگ را به بازی نگرفت» الف) مخاطب شاعر در این دو بیت کیست؟ ب) مقصود از به بازی گرفتن حیثیت مرگ چیست؟	۰/۵

۲۷	هر یک از بیت های ستون اول با کدام مفهوم درستون دوم متناسب است؟ (یک مفهوم اضافی است)	۱
	ستون اول (بیت ها)	ستون دوم (مفاهیم)
	۱ از دست و زبان که برآید / کز عهدشده شکرش به در آید	ناپایداری قدرت
	۲ من که هر آنچه داشتیم اول ره گذاشتم / حال برای چون تویی اگر که لایقم بگو	دشواری راه عشق
	۳ خانه ای کاو شود از دست اجانب آباد / زاشک ویران کنش آن خانه که بیت الحزن است	بیگانه ستیزی
	۴ کاووس کیانی که کی اش نام نهادند / کی بود و کجا بود و کی اش نام نهادند	از جان گذشتگی عاشق
		ناتوانی در سپاسگزاری از خداوند

بخش انتخابی (۸ نمره)

❖ دانش آموز عزیز، جهت کسب (۴ نمره) از سوال ۲۸ تا ۴۳، فقط ۸ سوال را به دلخواه انتخاب کرده و پاسخ دهید.

الف) قلمرو زبانی (۳ نمره)

۲۸	در بیت زیر، فعل های مشخص شده را از نظر کاربرد معنایی بررسی کنید. «گفت: نزدیک است والی را سرای آن جا شویم / گفت: والی از کجا در خانه خمار نیست؟»	۰/۵
----	--	-----

ادامه سؤالات در صفحه چهارم

سؤالات امتحان نهایی درس: فارسی ۳	رشته: کلیه رشته ها	تاریخ امتحان: ۱۳۹۹/۰۶/۰۵	تعداد صفحه: ۴
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	نام و نام خانوادگی:	ساعت شروع: ۸ صبح	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان روزانه سراسر کشور در نوبت شهریور ماه سال ۱۳۹۹		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir	

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
۲۹	نمودار پیکانی گروه اسمی «دو تخته فرش» را رسم نمایید.	۰/۵
۳۰	در جمله «سیمرغ در پس کوه قاف، بلندترین کوه روی زمین، آشیان دارد»، کدام گروه اسمی نقش تبعی دارد؟ نام آن را بنویسید.	۰/۵
۳۱	با توجه به نوشته زیر، به پرسش ها پاسخ دهید. «یکی از حظار که کباده شعر و ادب می کشید چنان محظوظ گردیده بود که جلو رفته جبهه شاعر را بوسید.» (الف) واژه «پیشانی»، معادل معنایی کدام واژه است؟ (ب) در کدام واژه نادرستی املائی دیده می شود؟	۰/۵
۳۲	مفهوم «ان» را در هریک از ترکیب های زیر بنویسید. (الف) کوهان شتر (ب) درفش کاویان	۰/۵
۳۳	در سروده زیر یک «پیوند وابسته ساز» و یک «پیوند هم پایه ساز» مشخص کنید. آیا چیزی در مخیله آدمی می گنجد که قلم بتواند آن را بنگارد / اما جان صادق من آن را برای تو ترسیم نکرده باشد؟	۰/۵
قلمرو ادبی (۲ نمره)		
۳۴	زمینه حماسی متناسب با هر بیت را از کمانک مقابل آن انتخاب کنید. (الف) چنین است سوگند چرخ بلند / که بر بی گناهان نباید گزند (ملی / قهرمانی) (ب) همگنان خاموش / گرد بر گردش به کردار صدف بر گرد مروارید / پای تا سر گوش (خرق عادت / داستانی)	۰/۵
۳۵	در سروده زیر، دو نمونه آرایه «تشخیص» بیابید و بنویسید. «این گونه است که عشق جاودانی همواره معشوق را جوان می بیند / ... / و نخستین احساس عشق را در جایی می جوید که خود در آن جا به دنیا آمده است / همان جا که شاید اینک دست زمان و صورت ظاهرش، مرده نشان دهد.»	۰/۵
۳۶	نام پدیدآورنده هریک از آثار زیر را بنویسید. (الف) فیه ما فیه : (ب) قصه شیرین فرهاد:	۰/۵
۳۷	نام پدیدآورنده دو مورد از آثار زیر درست است؛ آن دو را مشخص کنید. (الف) قصه های دوشنبه (آلفونس دوده). (ب) هوا را از من بگیر خنده ات را نه (شکسپیر) (ج) داستان کباب غاز (رضا امیرخانی) (د) قطعه مسافر (گوته)	۰/۵
قلمرو فکری (۳ نمره)		
معنی هریک از متن های زیر را به نثر روان بنویسید.		
۳۸	آری اکنون تهمتن ... / در بن این چاه آبش زهر شمشیر و سنان گم بود	۰/۵
۳۹	این بدبخت ها سال آزرگار ، یک بار برایشان چنین پای می افتد.	۰/۵
۴۰	در عالم بپر، هر کجا برنایی است / عاشق بادا که عشق خوش سودایی است	۰/۵
۴۱	(عشق جاودانی) همواره عشق قدیم را موضوع صحیفه شعر خود قرار می دهد.	۰/۵
۴۲	مفهوم کنایه های زیر را بنویسید. (الف) دیدم توطئه ما دارد می ماسد. (ب) از این بهانه تراشی هایش داشتم شاخ در می آوردم.	۰/۵
۴۳	مفهوم مرتبط با هر گزینه را از کمانک مقابل آن انتخاب کنید. (الف) هر روز باید ذکری واحد را مکرر بخوانم و آن چه را قدیمی است، قدیمی ندانم (پرهیز از کهنه گرایی / نامکرر بودن قصه عشق) (ب) گلّه ما را گلّه از گرگ نیست / کاین همه بیداد شبان می کند (از ماست که بر ماست / عدالت خواهی)	۰/۵
۲۴	موفق باشید	جمع نمره